

Trồng Lan Hồ Điệp

Vài người bạn đến thăm tôi, khi thấy những chậu lan Hồ Điệp hoa nở gần như quanh năm giăng kín hết khung cửa sổ nhà bếp. Các bạn đều bảo tôi có ngón tay cái màu xanh (green thumb). Thực ra ngón tay cái của tôi cũng giống như các bạn, chẳng bao giờ có màu xanh, nhưng móng tay khi thì đỏ chót, khi thì màu hồng cánh sen và đôi khi trở thành màu bạc.

Tôi nuôi lan Hồ Điệp cũng đã khá lâu, kể ra cũng đã mười mấy năm. Khi còn nhỏ ở quê nhà, cha tôi cũng ra chợ chim, chợ chó ở đường Hàm Nghi mua vài ba cây Kim điệp, Nhất điểm hồng gì đó về chơi. Sau vài ba tuần, hoa tàn nhị héo, cha tôi đem treo vào cành cây ổi bên hè. Vài tháng sau mấy cây này chết ngắc. Vì thế hoa lan chẳng gây cho tôi một chút ấn tượng nào cả. Câu chuyện bắt đầu từ khi sang đất Cờ hoa này. Một hôm cùng chồng và con gái dạo chơi hội hoa lan ở South Coast Plaza. Tôi còn nhớ, hôm đó tôi say sưa ngắm nghía biết không biết bao nhiêu bông lan màu sắc rực rỡ huy hoàng, nhưng ăn sâu vào trong tâm trí của tôi hơn cả là những cánh hoa màu trắng hay hồng nhạt lung linh như cánh bướm. Tôi chẳng hiểu là hoa gì vì từ thừa cha sinh mẹ đẻ, chưa bao giờ trông thấy bông hoa đẹp như vậy. Tôi thích

quá, nhưng cây lan này, hồi đó quá đắt: trên 30\$ lại còn cộng thêm tiền thuế nữa. Số tiền này bằng một ngày lương của tôi, làm sao mà kham cho nổi. Còn ông chồng yêu quý của tôi lại chẳng điệu nghệ chút nào cả, ông vội vã lôi tôi đi kéo lại phải chi tiêu một món tiền mà ông cho là quá phí phạm. Nhưng biết tôi thích, từ đó hễ có hội hoa lan, ông chồng hà tiện lại dẫn tôi đi xem miễn phí, vì theo ông, xem đủ rồi mua làm gì cho phí tiền. Mãi cho đến một ngày, con gái tôi tìm được việc làm tốt đẹp và ngày cuối tuần vào dịp Mother's day năm đó, nó trở về trở về vào lối cửa sau rồi gọi tôi:

Mẹ! mẹ vào đây mà xem!

Tôi sững sờ kinh ngạc trước một chậu lan màu tím hồng mà tôi hằng mơ ước. Cây lan có 7 hoa và còn 5 chiếc nụ. Sáu chiếc lá dày xanh bóng và to bản như chiếc bàn tay phản ngược với màu hoa thực là rực rỡ. Tôi say sưa ngắm nghía cây lan hằng mơ ước từ lâu. Ôm lấy con gái, đưa con gái yêu quý, tôi thì thầm nói trong cảm xúc nghẹn ngào:

Cám ơn con! mẹ cám ơn con!

Đó là món quà quý báu nhất mà tôi hằng ghi nhớ trong thâm tâm, bởi vì tôi yêu thích hoa mà ông chồng của tôi chỉ thích những bông hoa giấy màu xanh. Tôi chắc các bạn thừa hiểu tôi muốn nói gì rồi chứ! Hỏi cách nuôi trồng cây lan này ra sao con tôi nói:

Giản dị lắm, mẹ chỉ cần tưới nước mỗi tuần là đủ.

Gần 3 tháng sau, bông hoa cuối cùng mới rời khỏi cuống còn lại chiếc cành trơ trụi. Tôi vẫn đều đặn mỗi tuần mang ra chậu rửa bát tưới cho thật đẫm. Nhưng sao tôi thấy những vỏ gỗ quá khô, mỗi tuần tôi lại tưới thêm một lượt nữa. Hình như đáp ứng với sự săn sóc của tôi, cây lan nhú ra một mầm hoa nhỏ ở dưới gốc. Tôi nghĩ rằng cây lan quá khô vào mùa đông vì trong nhà có mở máy sưởi, cho nên tăng thêm lần tưới tức là cách ngày một lần. Dò hoa lên cao nhưng khẳng khiu như cái que tăm. Tôi nghĩ cũng chẳng sao, đối với tôi có hoa là tốt rồi. Nhưng khi 4-5 chiếc nụ mới bằng đầu ngón tay đã từ từ héo úa. Vấn đề chị bạn, người đã trồng Hồ điệp từ mấy năm trước, chị ta nói:

Thiếu phân bón rồi bỏ ơi!

Thế là tôi đi mua một lọ phân màu xanh, trong giấy dặn pha một thìa cà phê vào một ga lông nước. Tôi nghĩ một thìa nhỏ cho một ga lông thì ăn nhằm gì? Muốn cho cây chóng mạnh tôi pha 2 thìa và mỗi ngày mỗi tưới một chút. Cái cây lan mắc dịch này, lá bỗng nhiên bỗng đậm ra mềm nhũn và vàng vọt rồi thì nụ rụng, lá rơi. Sau đó tôi nghĩ thấy có mùi ung ung, cầm cây lên toàn thân đã lìa khỏi chậu, thì ra bao nhiêu rễ đã thối hết, chẳng còn chiếc nào. Tôi rửa sạch cây và vỏ gỗ đi rồi mang trồng lại, nhưng cây cứ dần dần tàn lụi theo tháng ngày.

Tết năm đó con gái yêu quý của tôi lại tặng cho cây khác và ông chồng tôi cần nhẫn cả mấy tuần vì tội phí phạm tiền bạc. Cây này coi bộ khá hơn, vì con tôi có hỏi người bán kỹ càng và còn đem về một tờ chỉ dẫn bằng Anh ngữ. Lần này tôi không suy đoán này nọ nữa và làm theo đúng lời chỉ dẫn, nhưng cũng chỉ được hơn một năm cây lan bỗng ra hoa ở ngay giữa ngọn, rồi đi vào thùng rác.

Từ đó tôi thỉnh thoảng lại có một cây, lúc tôi để trong nhà lúc mang ra ngoài hàng hiên. Khi thì tươi tốt, khi thì bị rệp đốt chết dần chết mòn. Cây nào sống dai lắm cũng chỉ được một hai năm rồi lại chết. Những năm gần đây giá lan Hồ điệp rẻ mạt rệp. Ngày cuối cùng tại hội hoa lan ở South Coast Plaza họ bán 'seo': 5 cây nhỏ trơ rế với giá 15\$. Thấy quá rẻ, không mua cũng uổng, tôi bèn mua về trồng thử xem sao.

Rút kinh nghiệm những lần thất bại khi trước, tôi để một hàng trên cửa sổ nhà bếp, phía trên chiếc bồn rửa chén, nơi đã có những cây sống gần 3 năm. Cửa sổ này có một chút nắng sớm nhưng đến 10 giờ là hết. Tôi lấy những chiếc đĩa cũ, gác 2 chiếc đĩa rồi để chậu lan lên trên cho khỏi úng nước. Mỗi tuần tôi mang chậu xuống vòi nước và tưới cho thật đẫm, rồi bỏ lên chiếc đĩa. Ngày hôm sau tôi mới tưới phân bón thứ 15-15-15, lần này tôi pha thật loãng, mỗi tuần một lần. Cây lan hình như được nuôi vào môi trường thích hợp cho nên lớn nhanh như thổi. Lá mọc dài và cứng cáp, rể to và xanh quăn quanh miệng chậu.

Thế rồi như trời thưởng công cho kẻ kiên gan bền chí, một chậu, hai chậu rồi 5 chậu đều ra hoa. Cây màu hồng, cây màu tím, cây màu trắng, cây hanh hanh vàng xen lẫn với nhau. Tôi nghiệm ra rằng cây lan Hồ Điệp không ưa dòi chổ, không ưa quá nóng hoặc quá lạnh, nó cũng không ưa để ở ngoài hàng hiên. Mùa Hè trong nhà nhiệt độ lên tới 90 độ F nó mọc ào ào, tôi tưới thêm nước và thêm phân nó càng mọc khỏe hơn, mỗi cây ra 2 dò hoa mà mỗi dò cao cả thước. Còn lá thì xanh tươi cứng cáp và dài tới

30 phân. Mùa Đông nhiệt độ trong nhà chỉ còn 65-70 độ F, lan tuy không mọc nhưng vẫn tươi tốt vì có nắng chiếu vào. Thừa thắng xông lên, tôi mua thêm mấy cây nữa và mua toàn loại lá dài và lớn, như vậy dò hoa sẽ dài, cao vút và hoa rất lớn, màu tuy không đẹp nhưng có hoa là quý rồi. Tôi nghiệm rằng những thứ này sống mạnh và sống dai hơn những loại hoa nhỏ màu sắc tuy có đẹp hơn thật, nhưng hồng nhan thường hay yếu mệnh.

Những cây lan Hồ Điệp của tôi, bây giờ cây nào cây nấy đều sống lâu cả 6-7 năm trời. Hoa tuy không còn nhiều và lớn như trước, nhưng ước nguyện đã thành. Viết một vài hàng chia sẻ cùng các bạn chơi lan. À tôi còn quên một điều tối ư quan trọng là khi nào ấn ngón tay vào trong chậu mà thấy lún xuống là lúc phải thay vỏ gỗ rồi đó. Các bạn nhớ nhé! Kèo rồi lại bảo con mụ này dẫu nghề. Chúc các bạn thành công mỹ mãn.

R. C. Nguyễn Hồng Hạnh